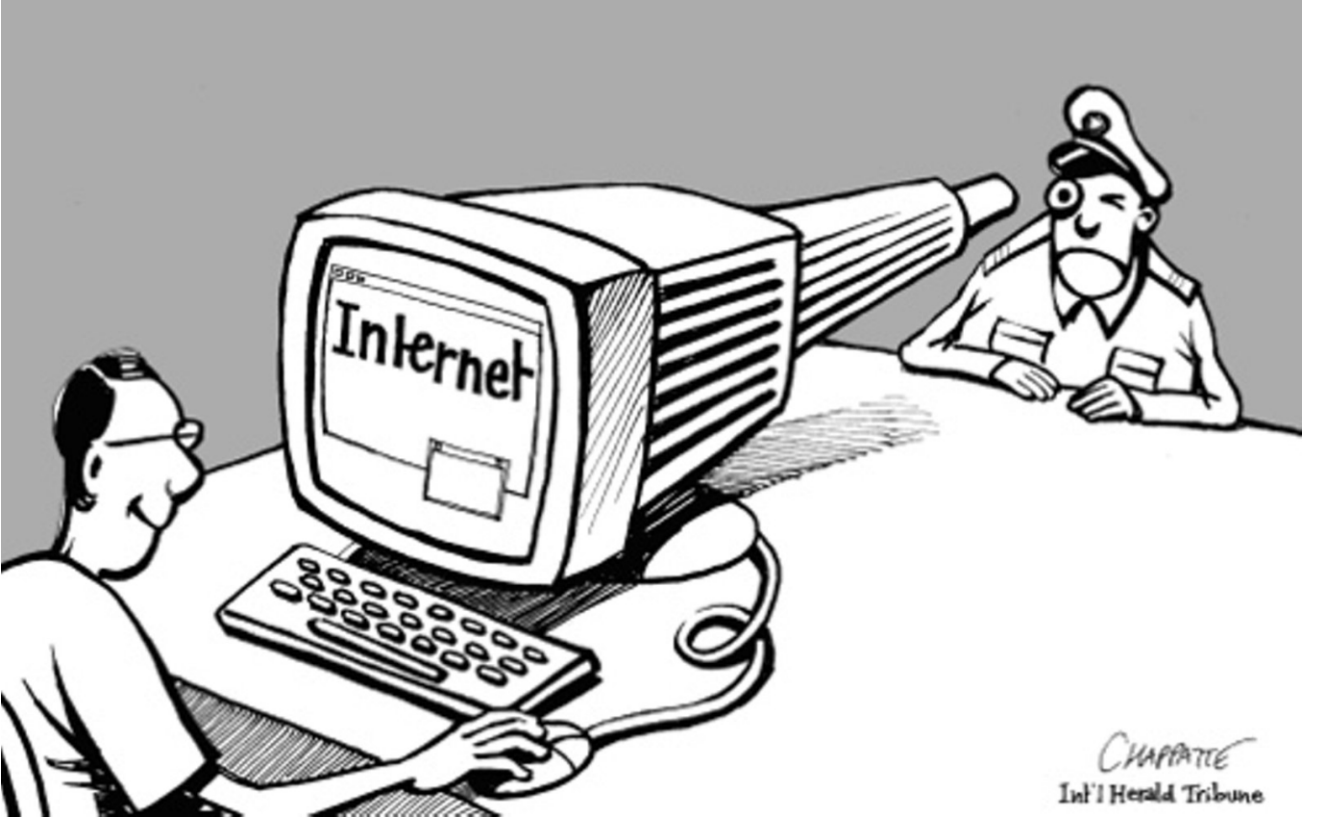

ARALIK 2016

Bilgi Çağında Hey Özgürlük!

ABD Ulusal Güvenlik Ajansı çalışanlarından Snowden'ın ifşaatlarının üstünden 3.5 yıl geçti. Ülkesinde vatan haini ilan edildi ve Rusya'da "sürgünde". İngiltere'de geçtiğimiz ay kabul edilen "Soruşturma Yetkisine İlişkin Yasa" ise, "bilgi güvenliği" konusunda ABD'yle İngiltere arasında artan işbirliğinin son örneği.

Hedefi "teröristlere yeni fırsatlar sunan internet"i düzenleyerek "insanları güvende tutmak" olarak açıklanan yasa, telekomünikasyon şirketlerine kullanıcılar aleyhinde ciddi yükümlülükler getiriyor. Özel hayata dair bilgilere emniyet ve istihbarat birimlerinin yanı sıra pek çok kamu kurumunun da herhangi bir izne tâbi olmadan erişiminin önü açılıyor.

BİRİ SİZİ GÖZETLİYOR

Elâ BİLGİN

Snowden'ın sızdırdığı bilgileri yayınlamaya çalışan gazeteler 3.5 yıldır güçlü hükümetlerin baskısına dayanmaya çalışıyor. Dinleme ve gözetlemenin nesnesi haline gelen milyonlarca insansa tepkilerini göstermeye çalışıyor. Hükümetlerse iki yönlü bir çalışma yürütmekte. Snowden sızıntılarının hemen ardından 2013 sonunda BM Genel Kurulu'nda bir araya gelen devletler, dijital gelişmelere karşı insan haklarının korunması gerektiğine karar vermişti. Sızıntılarla pek çoğunun da birbirini dinlediği ortaya çıkmış olan devletler her şeye rağmen özel hayatın gizliliği ve ifade özgürlüğünün önemine dikkat çekmiş, insanların "çevrimdışı"yken sahip oldukları hakların "çevrimiçi"yken de geçerli olduğunu vurgulamışlardı. Benimsenen genel iyileştirmeye hedeflerini denetlemek üzere de 2015'te özel hayatın gizliliği konusunda bir özel raportör tayin edildi. (devamı 3. sayfada)

★
**Finlandiya'dan Devlet
Özrü**
Dicle KORKMAZ TEMEL
sayfa 2

★
**Avrupa Trump'tan Ne
Bekliyor?**
Melisa TEKELİ
sayfa 4-5

★
**Obama'nın Atina
Ziyareti**
Maria KONSTANTOPOULOU
sayfa 6

★
Almanya Seçim Yasası
Neslihan ALTUN
sayfa 7

★
**Ukrayna Ateşkes
Görüşmeleri**
Bilgesu TETİK
sayfa 8-9

★
**Almanya'da Geri
Dönüşüm**
Olca ÖZKAYA
sayfa 10-11

★
NHS Çöküyor mu?
Yasemin KARADAĞ
sayfa 12-13

★
Fin Eğitimi Değişiyor
Aygün KARLI
sayfa 14

Finlandiya'dan Devlet Özrü

Dicle KORKMAZ TEMEL

Finlandiya hükümeti, devlet koruması altındayken kötü muameleye maruz kalan çocuklardan 20 Kasım "Evrensel Çocuk Günü"nde Finlandiya devleti adına özür diletti. Özür dilenmesine, 1937-1983 yıllarında yürürlükte olan Çocuk Refahı Kanunu döneminde gözetim altındaki çocukların tecrübelerinin raporlaştırılmasından sonra karar verildi. Söz konusu rapor, devlet koruması altında olmasına rağmen dönemin çocuklarının çocuk koruma merkezlerinde, ıslahevlerinde, yetimhanelerde ve koruyucu ailelerde kötü muameleyle karşılaştığını belgeliyor. YLE haber kanalında yayınlanan haberlere göre, Finlandiya'nın 20. yüzyıl başlarında uygulaması başladığı sistem, "suç işleme potansiyeli olan ya da suç işleyen" çocukların ailelerinden alınarak kırsalda tarım işlerinde çalıştırılmalarını öngörüyordu. Çocukların yasadışı işlerden uzak kalmalarını amaçlayan bu sistemde çocuklar tarlalarda ve bahçelerde o kadar yoğun çalışıyorlardı ki, okul eğitimi için günde iki saatten daha az vakitlerinin kaldığı günler oluyordu. Araştırmacı Kaisa Vehkalahti, ıslahevlerindeki tarım işlerinde çalıştırmaya dayalı anlayışın 1900'lerin başından 1960'lara kadar

devam ettiğini ifade ediyor. Vehkalahti, bu sistemi Finlandiya'da 20. yüzyıl başlarında yaşanan şehirleşme korkusuyla ve çözüm olarak çocukların şehir hayatına alıştırılması yerine kırsala gönderilmesiyle ilişkilendiriyor ve bu anlayışın dönemin ıslahevlerinde de görüldüğünü söylüyor. 1921'e kadar çocuklar için zorunlu eğitimin olmadığı Finlandiya'da, okul eğitimi gönüllülük esasına dayalı ve şehirlerle sınırlıydı. Kırsalda yaşayan çocuklar için okul bulunmamaktaydı. Bunun yerine "suça karışmış ya da suç işleme potansiyeline sahip" çocukların gönderildiği ıslahevleri bulunmaktaydı. Dönemin ıslahevlerinden birinde bir yıl kalan Heino Saaristo, yaşadıklarını şöyle aktarıyor: "Kapılar kapandı, burada insan değildik. Hapisteydik ve zorla çalışmamız isteniyordu. Aslında çocuk kölelerdik." Saaristo ve üç kardeşi evlerinden 400 kilometre uzaklıktaki ıslahevine gönderildiğinde kendisi 12 yaşındaymış. ıslahevine gönderilme nedeniyle kardeşlerinden birinin okuldan sürekli kaçmasıymış. Saaristo'nun anlattığına göre burada kalan çocukların çoğunluğu kötü koşulların yaşadığı ailelerden geliyordu. Fince ismi "okul evi"

anlamına gelen ıslahevi hakkında Saaristo şöyle söylüyor: "Okul değildi, ev değildi. Tahribat kurumuydu." Devletin özür dilemesinin kendisini iyi hissettirdiğini ifade eden Saaristo, bu sistemi "devletin utancı" olarak nitelendiriyor. Oulu Üniversitesi'nden Sosyoloji Profesörü Vesa Puuronen, resmi özrün ıslahevlerinde yaşamış dönemin çocukları için çok değerli olduğunu söylüyor. Bu kişilerin kendilerini haksız şekilde suçlu olarak etiketlenmiş hissettiklerini ifade eden Puuronen, devlet özrünün haksızlık yapıldığının kabul edilmesi anlamına geldiği için önemli olduğunu görüşünde. Puuronen'in tahminlerine göre, dönemin ıslahevlerinde kalmış ve halen hayatta olan binlerce kişi bulunmakta. Benzer tecrübeler yaşamış kişilere maddi tazminat ödeyen İsveç ve Norveç'in aksine Finlandiya hükümeti bu kişilere herhangi bir ödeme yapmayacak. Puuronen bu kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldıklarını ve kötü muamele kadar şiddete de maruz kaldıklarını belirterek dengeli ve mutlu bir hayat yaşamaları engellendiği için mağdurlara tazminat da ödenmesi gerektiğini ifade ediyor. Norveç'in devlet olarak özür

dilediği gruplar ıslahevlerinde ve çocuk bakımevlerinde kalan çocuklarla sınırlı değil. Buna ek olarak İkinci Dünya Savaşı sırasında hamile olan Norveçli annelerden ve Alman askerlerin çocuklarından, Norveç'te yaşayan Romanların çocuklarından ve İkinci Dünya Savaşı'nda eğitimden mahrum bırakılan Sami ve Kvae etnik gruplarından da özür dilendi. İsveç'teyse 1920-1980 yıllarında çocuk bakımevlerinde ve çocuk esirgeme kurumlarında kalıp kötü muameleye ve cinsel istismara maruz kalan dönemin çocuklarından 2011'de devlet adına özür dilendi. Yakın zamanda devlet adına özür dileyen ülkelerden biri de İrlanda. 1922-1996 yılları arasında genellikle Katolik rahibeler tarafından işletilen çamaşırhanelerde çalışan 10 bin kadın ve genç kızdan parasız çalıştırıldıkları için 2013'te dönemin hükümeti İrlanda devleti adına özür diledi. İşte 20 Kasım'da dilenen özürle Finlandiya da devlet eliyle ayrımcılık yaşayan ve kötü muameleyle karşılaşan vatandaşlarından özür dileyen ülkeler kategorisinde yerini aldı. Her ne kadar tazminat ödenmeyecek olması eleştirilse de...

Aslında bölgesel düzeyde de BM'yle uyumlu çalışmalar yapıldı. 2014'te ABAD'ın AB vatandaşlarının telekomünikasyon verilerinin saklanmasıyla ilgili "2006 AB Veri Saklama Direktifi"nin özel hayatın gizliliği hakkıyla çeliştiğine hükmettiği kararı bunlardan biriydi.

Ancak çalışmaların bir de diğer yönü var ki, bu diğerinin tam tersine işliyor. Geçtiğimiz günlerde İngiltere'de kabul edilen "Soruşturma Yetkisine İlişkin Yasa" bu yöndeki çalışmaların son örneği oldu. ABD'nin pek çok sıradan insanın yanında Almanya Başbakanı gibi önemli isimlerin haberleşmelerini de kayıt altına aldığı ortaya çıkması AB'yi ABD'yle veri ve istihbarat paylaşımı konusunda yavaşlatmıştı. Ancak dinlemelerle

ilgili ne ABD'den ciddi açıklamalar geldi, ne de AB büyükleri konunun üstüne gitti. Aksine birbirlerine karşı giriştikleri hukuksuz dinlemelerin kapsamını daha da arttırma yarışına girdiler. İngiltere'ye AB'nin yaşadığı o kısa tedirginlik anını bile yaşamadı ve skandalın ortaya çıktığı ilk andan itibaren ABD'yle paylaşımını kesmeyeceği yönünde sinyaller verdi. Zaten Snowden sızıntılarının ortaya çıkardığı bir başka gerçek de kitlesel gözetleme konusunda ABD Ulusal Güvenlik Ajansı (NSA) ile İngiltere Devlet İletişim Birimi (GCHQ) arasındaki sıkı işbirliği idi.

Paris, Brüksel ve Nice saldırılarıysa Avrupalı devletlere dinleme ve gözetleme faaliyetlerinin sıkılaştırılması

için aradıkları gerekçeyi sundu. İslamcı terör tehdidinin arttığı bir dönemde "emniyet, güvenlik ve istihbarat birimlerinin insanları güvende tutmak için gereken yetkiye sahip olmasının önemi" değinen ve "internetin teröristlere yeni fırsatlar sunduğundan" yakınan İçişleri Bakanı Amber Rudd için böyle bir yasaya ihtiyaç duyulduğu konusunda şüphe yok.

Bu yasanın bir önceki versiyonu olan "2014 Veri Toplama ve Soruşturma Yetkisine İlişkin Yasa" ise İşçi Partisi Genel Başkan Yardımcısı Tom Watson ile Muhafazakâr Parti milletvekili David Davis tarafından mahkemeye taşınmıştı. İç hukukta sonuç alınamayınca da dava ABAD'a götürülmüştü. ABAD'taki süreç devam ederken, Mart

2016'da bugün artık başbakanlık koltuğunda oturan dönemin İçişleri Bakanı Theresa May yeni yasa tasarısını kamuoyuna açıkladı. Temmuz'daysa ABAD konuya ilişkin ön kararını açıkladı ve ciddi suçlar dışında toplu dinleme ve gözetlemenin hukuka uygun olmadığını belirtti. Bu arada davacılardan David Davis Haziran 2016'daki Brexit kararının ardından AB'den Çıkıştan Sorumlu Bakan olarak yeni kabineye girince davadan çekildi. ABAD'ın nihai kararı henüz açıklanmış değil ancak İngiltere Parlamentosu 17 Kasım'da yeni yasa tasarısını kabul etti ve tasarıya karşı 130 binden fazla imza toplanmış olmasına rağmen 29 Kasım'daki Kraliyet onayının ardından da tasarı yasaladı.

Yasa'nın getirdikleri

"Soruşturma Yetkisine İlişkin Yasa"yla getirilen tedbirlerin ifade özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği bakımından oldukça sınırlayıcı olduğunu söylemek mümkün. Yasa, her şeyden önce internet ve telekomünikasyon şirketlerine kullanıcıları aleyhinde ciddi yükümlülükler getiriyor. Örneğin şirketler artık İngiltere'deki internet kullanıcılarının hangi web sitelerini ziyaret ettiğine dair kayıtları bir yıl boyunca saklamak zorunda. Emniyet güçleri ve istihbarat servislerinin yanı sıra pek çok kamu kurumu herhangi bir izne tabi olmadan bu kayıtlara erişim talep edebilecek. İletişim şirketleri talep doğrultusunda kullanıcıların şifrelerini kaldırmakla da yükümlü tutuluyor ve kendi-

lerinden veri talep edildiğini de gizli tutmaları gerekiyor. Böylelikle Yasa'yla emniyet ve istihbarat güçleri tarafından fiilen kullanılan ama belirsiz bir durumda olan bilgisayar ve telefonlara yönelik hack'leme faaliyetleri de hukuki bir dayanak kazanmış oldu.

Yasa'nın onaylanmasıyla İngiltere'nin zaten kullandığı yetkilerin en azından bir düzenlemeye tâbi hale geldiğini söyleyen ve bu yönüyle Yasa'yı olumlu bir adım olarak değerlendirenler de var. Ancak BM'nin özel hayatın gizliliği konusundaki özel raportörü Joe Cannataci bu görüşe karşı çıkıyor. Özel raportöre göre, İngiltere bu yasayla kitlesel gözetleme ve hack'leme faaliyetlerini hukukileş-

tirmek bir yana hukuk dışı bir uygulamaya imza atmış oldu. Özel hayatın gizliliğine müdahaleden endişelenen tek kişi de BM özel raportörü değil. İngiltere içinde Liberty, the Law Society, the Open Rights Group ve Privacy International gibi pek çok sivil toplum kuruluşunun yanı sıra Yasa karşıtı imza kampanyasına katılan da pek çok kişi var. Ayrıca "telefon görüşmeleri ve e-postalardan veri toplamasının ancak ciddi bir suçla mücadele halinde hukuki olabileceği" görüşüyle ABAD da olası ihlallere dikkat çekiyor.

Bir başka endişe noktası da gazetecilik faaliyetlerine ilişkin. Nitekim mahkeme izni gerektirmesine rağmen Yasa'nın polis ve istihbarat

birimlerine, gazetecilerin arama ve yazışma kayıtlarına erişim yetkisi vermesi gazetecilik faaliyetlerine vurulan büyük bir darbe olarak yorumlanıyor. Snowden'ın sızdırdığı bilgileri ilk yayınlayan gazetelerden birinin the Guardian olduğu hatırlandığında hükümetin bu çabası da anlam kazanmakta. Üstelik gazetecilerin haber kaynağı olan ve gazetecilere bilgi sızdıran kişiler için bu mahkeme izni sınırlaması da geçerli değil. Anlaşılan o ki, İngiltere 3.5 yıl önceki skandalın tekrarlanmaması için yeni silahlar edinmekte. Yasa'nın uygulanabilirliğini ise bu yeni silahların doğrulduğu insanların tepkileri belirleyecek.

Avrupa Trump'tan Ne Bekliyor?

Melisa TEKELİ

Donald Trump, ABD'nin yeni başkanı. Ohio, Pensilvanya, Florida ve Kuzey Carolina gibi salıncak eyaletler (swing states) olarak tanımlanan kritik yerlerde üstünlük sağladı. 218 delegede kalan Demokrat Parti'nin adayı Hillary Clinton'ı 274 delegeye ulaşılarak geride bırakan Donald Trump, Cumhuriyetçi Parti'nin adayı olarak girdiği başkanlık seçimlerini kazandı. Seçim zaferi sonrasında yaptığı "kapsayıcı ve ılımlı konuşma"nın aksine seçim kampanyası süreci oldukça sert geçti. Trump'ın yaptığı açıklamalardan yola çıkarak iç ve dış politikada izlemeyi düşündüğü yol çok konuşuldu. Mevcut uluslararası siyasette hegemonik bir düzen olduğu ve şu anda hegemon rolünün ABD'de olduğu açık. Durum böyle olunca ABD seçimleri, ABD kadar diğer devletlerde ve uluslararası örgütlerde de konuşuldu. Hatta merkezdeki seçim, çevre ve yarı çevreyi daha çok heyecanlandırdı denilebilir. Elbette Trump'ın seçimiyle ilgili, ABD'nin işbirliği içinde olduğu pek çok devlet ve uluslararası örgütten açıklamalar geldi. Bunlardan biri de AB. AB-ABD ilişkileri, zaman zaman sorunlar yaşansa da genelde ılımlı ve ortak uygulamalarla dolu bir alan olarak görülürken, Trump'ın bu konuda bir değişiklik yaratabileceği en çok öne sürülen varsayım. Bu

varsayımın en temel nedeni de AB kanadından yapılan bazı açıklamalar ve Trump'ın bazı konularda izlemeyi düşündüğü politikaların AB'yle temel ayrılıklar içermesi. Trump'ın 9 Kasım'da başkan seçilmesinin ardından Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz, Trump'la çalışmanın zor olacağını düşündüklerini açıkladı ve hatta sonucu "bir sıkıntı" olarak yorumladı. Ancak Amerikan politik sisteminin sık sık zor dönemlerden geçtiğini ancak bu sistemin Trump'ın başkanlığını kaldıracak kadar güçlü olduğunu söylemeden geçemedi. AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini'ye konuyla ilgili ilk açıklamasını sosyal medya üzerinden yaptı. AB-ABD ilişkilerinin diğer tüm siyasi iktidarı değişimlerinden daha karmaşık olduğunu söyleyen Mogherini, tarafların birlikte çalışmaya devam ederek Avrupa'nın dayanıklılığını yeniden keşfedecekleri paylaşımlarında bulundu. Avrupalı aşırı sağcı partilerse Trump'ın seçiminden son derece memnun. Fransız Ulusal Cephe Genel Başkanı Marine Le Pen, Hollanda Özgürlük Partisi lideri Geert Wilders ve UKIP'in eski lideri Nigel Farage, Trump'ın zaferini kutlayan ilk isimlerden. Aynı mutluluk Avrupa Parlamentosu'ndaki Yeşiller Grubu için geçerli

değil. Büyük bir hayal kırıklığı yaşayan grubun başkanı Rebecca Harms, Trump'ın korku saçan bir seçim çalışması yürüttüğünü söyledi ve Avrupa'da da popülist siyasi parti ve hareketlerin giderek daha fazla taraftar topladığı uyarısını yaptı. AB içinde büyük güç sahibi olan Almanya'da Savunma Bakanı Ursula von der Leyen sonucu büyük bir şok olarak nitelendirirken, Angela Merkel ise Trump'ı tebrik etmekle yetindi. Fransa Dışişleri Bakanı Ayrault bu sonucun ABD-Fransa ilişkilerini zayıflatmaması gerektiğinin altını çizirken, Cumhurbaşkanı Hollande ise Trump sonrası belirsiz bir döneme girileceğini söyledi. Hollanda, Trump'ın seçilmesinin başta Ortadoğu ve ekonomik ilişkiler olmak üzere birçok alanda bir takım endişelere neden olduğunu işaret etti. Her şeye rağmen yeni hükümetle tüm konuların derinlemesine konuşulacağını ancak terörle mücadele ve evrensel barış noktasında soru işaretleri olduğunu da sözlerine ekledi. Avrupa Komisyonu Başkanı Jean Claude Juncker, Trump'ın dünya ticaretinin geleceği, NATO ve iklim değişikliği gibi konularda ne düşündüğüne açıklık getirmesi gerektiğinin altını çizdi. Juncker, Lüksemburg'da katıldığı bir panelde Amerikan vatandaşlarının ve siyasi sınıfların genel anlamda

Avrupa'yla fazla ilgilenmediğini söyledi. Trump'ın "Belçika'nın çok güzel bir kent olduğu" gafını hatırlatan Juncker, Trump'ın dünya'nın tanımadığı bölgelerine seyahat edene kadar iki yılın kaybedilmiş olacağını öne sürdü. Öte yandan AB, ilk tepkilerin ardından seçim sonucuyla ilgili rotasını belirledi. AB Konseyi Başkanı Donald Tusk ve AB Komisyonu Başkanı Juncker hazırladıkları ortak bir mektupla Trump'ı tebrik ederken, stratejik ortaklığa vurgu yaparak en kısa sürede Avrupa'da yapılacak bir AB-ABD zirvesinde görüşme talebini iletti. Mektupta ABD ve AB'nin IŞİD'le mücadele, Ukrayna'nın egemenliğinin tehdidi, iklim değişikliği ve mülteci krizi gibi konularda birlikte daha güçlü olacağı vurgulandı. Uzun zamandır gündemde olan Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) da görüşülmesi istenen en önemli konulardan biri olarak mektupta yer aldı. ABD'yle AB arasında sorun yaratabilecek ilk konu NATO. Trump, seçim sürecinde 1949'da kurulduğundan beri hiçbir ABD başkanının yapmadığı şeyi yapıp NATO'yu sorgulamıştı. Kurucu belgesinin 5. maddesiyle düzenlenen taahhüt maddesine affen NATO'nun güçlü ülkelerinin savunma alanında yeterince harcama yapmayan diğer üyeler için hazır bulunma zorunluluğunu

Donald Trump, ABD'nin yeni başkanı. Ohio, Pensilvanya, Florida ve Kuzey Carolina gibi salıncak eyaletler (swing states) olarak tanımlanan kritik yerlerde üstünlük sağladı. 218 delegede kalan Demokrat Parti'nin adayı Hillary Clinton'ı 274 delegeye ulaşılarak geride bırakan Donald Trump, Cumhuriyetçi Parti'nin adayı olarak girdiği başkanlık seçimlerini kazandı. Seçim zaferi sonrasında yaptığı "kapsayıcı ve ılımlı konuşma"nın aksine, seçim kampanyası süreci oldukça sert geçti. Trump'ın

yaptığı açıklamalardan yola çıkarak iç ve dış politikada izlemeyi düşündüğü yol çok konuşuldu. Mevcut uluslararası siyasette hegemonik bir düzen olduğu ve şu anda hegemon rolünün ABD'de olduğu açık. Durum böyle olunca ABD seçimleri, ABD kadar diğer devletlerde ve uluslararası örgütlerde de konuşuldu. Hatta merkezdeki seçim, çevre ve yarıçevreyi daha çok heyecanlandırdı denilebilir. Elbette Trump'ın seçimiyle ilgili, ABD'nin işbirliği içinde olduğu pek çok devlet ve

uluslararası örgütten açıklamalar geldi. Bunlardan biri de AB. AB-ABD ilişkileri, zaman zaman sorunlar yaşansa da genelde ılımlı ve ortak uygulamalarla dolu bir alan olarak görülürken, Trump'ın bu konuda bir değişiklik yaratabileceği en çok öne sürülen varsayım. Bu varsayımın en temel nedeni de AB kanadından yapılan bazı açıklamalar ve Trump'ın bazı konularda izlemeyi düşündüğü politikaların AB'yle temel ayrılıkları içermesi. Trump'ın 9 Kasım'da başkan seçilmesinin ardından Avru-

pa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz, Trump'la çalışmanın zor olacağını düşündüklerini açıkladı ve hatta sonucu "bir sıkıntı" olarak yorumladı. Ancak Amerikan politik sisteminin sık sık zor dönemlerden geçtiğini ancak bu sistemin Trump'ın başkanlığını kaldırarak kadar güçlü olduğunu söylemeden geçemedi. AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini'ye konuyla ilgili ilk açıklamasını sosyal medya üzerinden yaptı. AB-ABD

Obama'nın Atina Ziyareti

Maria KONSTANTOPOULOU

Geçtiğimiz hafta Yunanistan çok önemli bir konuğu ağırladı. ABD Başkanı Barack Obama'yı. Ocak'ta başkanlığı Donald Trump'a devredeceği için, Obama'nın veda turuna çıktığı söylenebilir. Obama'nın ziyaretinin ayrıntılarına girmeden önce, seleflerinin Yunanistan ziyaretlerine bakmakta fayda var. 14-15 Aralık 1959'da tarihinde Yunanistan'ı ziyaret eden ilk ABD Başkanı Eisenhower'di. Toplamda on bir ülkeyi "Barış ve İyi Niyet" temasları kapsamında ziyaret eden Eisenhower Atina'ya geldiğinde kendisini bir milyon kişi karşılamıştı. Yunan Kralı Pavlos, Başbakan Konstantinos Karamanlis ve toplumun ileri gelenleri bunların arasındaydı. Ziyaret sırasında iki ülke ilişkilerinin ne kadar yakın olduğu, İkinci Dünya Savaşı'nda Yunanistan'ın katkılarının çok önemli bulunduğu ve savaş sonrasında Yunanistan'ın inşasında ABD'nin çok önemli katkılarda bulunduğu karşılıklı olarak belirtilmişti. Eisenhower, giderken de yine insanların sevgi seliyle uğurlanmıştı. George Bush, bundan 32 sene sonra 19-20 Temmuz 1991'de Yunanistan'ı ziyaret eden ikinci ABD Başkanı oldu. Bush, Irak savaşı sırasında Yunanistan'ın yapmış olduğu katkılardan ve ABD'ye kucak açmasından dolayı Yunan halkına ABD halkının şükranlarını sundu. Bu ziyaretin ikili ilişkileri daha sağlamlaştırmasından sekiz sene sonra, Kasım 1999'da Bill Clinton

Yunanistan'ı ziyaret eden üçüncü başkan oldu. Ziyaretinde önceki başkanların ziyaretlerinin tersine Atina ve diğer büyük şehirlerde protestolar düzenlendi ve polisle çatışmalar oldu. Clinton, ABD'nin Yunanistan'da cunta döneminde sergilediği tutumun yanlış olduğunu ve Soğuk Savaş döneminde ABD'nin jeopolitik çıkarlarının bunu gerektirdiğini dile getirdi. Clinton ayrıca Yunan ekonomisine övgüler yağdırdı ve Yunanistan'ın bölgede bir istikrar kaynağı olduğunu vurguladı. Bunun yanında ABD'nin Kosova müdahalesini de savundu ve Yunanistan'ı tepkisini anlayışla karşıladıklarını söyledi. Obama'nın ziyaretiyse çok kritik bir döneme denk geliyor çünkü Yunanistan ekonomik krizle boğuşuyor ve öyle gözüküyor ki krizden

çıkılması daha zaman alacak. Yunan hükümeti, borcun tekrar yapılandırılmasıyla ekonomik krizden daha kolay ve hızlı bir şekilde çıkılabileceğini düşünüyor. Batı'ya bu konuda ikiye bölünmüş durumda. Avrupa borç yapılandırmasına olumlu bakmıyor ve "reformları yapın, sonra bakarız" tutumunu sergiliyor. ABD'ye bu konuya daha sıcak bakıyor ve bu nedenle hükümet Obama'dan daha açık ve net bir destek vermesini hatta Almanya'ya baskı yapmasını bekliyor. Buna karşılık Obama, konuşmasında daha çok Yunan medeniyetinin Batı medeniyetinin bir beşiği olduğuna hatta ABD'nin kurucu liderlerinin eski Yunan felsefesinden etkilendiğine değindi. Nitekim gezisi sırasında Akropolis'i de ziyaret etti. Obama konuşmasında ayrıca ABD-Yunanistan ilişkilerinin tarihsel boyutuna da vurgu yaparak her iki ülkenin tarih boyunca birbirleriyle yardımlaşma içerisinde olduklarını belirtti. Öte yandan ziyaretinde gösteriler de eksik olmadı. Obama'nın ziyaretine yönelik protesto düzenleyen radikal sol gruplar polisle çatıştı. Obama'nın Başbakan Aleksis Çipras'la basın toplantısı düzenlediği saatlerde ABD karşıtı gösteri düzenleyen yaklaşık yedi bin kişilik grup, kent merkezine çıkan Panepistimio Caddesi'nde polis kordonunu aşmaya çalıştı. ABD Büyükelçiliği'ne yürümek isteyen göstericiler, sopa ve molotofkokteyliyle polise saldırırken Yunan polisi de gruptakilere göz yaşartıcı gazla müdahale etti.

ATAUM

e-bülten

İletişim

Adres: Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi (ATAUM)
Cemal Gürsel Caddesi, 06590 Cebeci, Ankara

Telefon: 0 (312) 362 07 62

Faks: 0 (312) 320 50 61

Web: www.ataum.ankara.edu.tr/ebulden

E-posta: ataum@education.ankara.edu.tr

Editör: Erdem DENK

Tasarım: Turan BACI - Erdem DENK

* Yazılarınızla katkıda bulunmak için denk@ankara.edu.tr adresine email atabilirsiniz.

* ATAUM E-Bülten'de yer alan yazılar ve görüşler tamamen yazarlarına aittir. ATAUM'un resmi görüşü değildir.

* Bu e-bülten içinde yer alan özel kullanım lisanslı tüm yazı ve görsellerin bütün hakları ATAUM'a aittir.

* Bu e-bülten, kaynak gösterilerek kopyalanabilir, dağıtılabilir, basılabilir.

Sahibi: ATAUM adına Sanem BAYKAL • **Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Erdem DENK • **Yayının Türü:** Süreli (Aylık) • **Basım Yeri:** Hermes Ofset Ltd. Şti., Kazım Karabekir Cad. Murat Çarşısı 39/16 İskitler/ANKARA Tel: 0(312) 341 01 97 • **Basım Tarihi:** 20.12. 2016

Almanya Seçim Yasası

Neslihan ALTUN

Eylül 2017’de Alman Federal Parlamento (Bundestag) seçimleri gerçekleştirecek. Her dört yılda bir yapılan genel seçimler için yoğun hazırlıklar sıkı tartışmalarla da yol açıyor. Mevcut seçim yasası, bu bağlamda ön plana çıkan konular arasında yer alıyor.

Genel olarak Alman vatandaşlığına sahip olan ve 18 yaşını dolduran herkesin oy kullanma hakkı bulunmaktadır. Bu oy hakkının özelliklerinden bir tanesi, her seçmenin iki oyunun bulunması. Birinci oy (Erststimme), seçim çevresinden milletvekilinin seçimine mahsus. Bu oy “doğrudan adaylık” (Direktmandat) sistemi anlamına geliyor ve seçilen kişi doğrudan Mecliste yerini alıyor. İkinci oy (Zweitstimme) ise, siyasi partilere yani “Federe Devlet Listeleri”ne veriliyor. Koşullara uygun olarak her partinin yüzde 5 seçim barajını aşması gerekli. İkinci oyun oranı Meclis’teki sandalye sayısına bağlı ve bu nedenle daha fazla önem taşıyor. Kısacası Alman seçim sistemi, “kişileştirilmiş nisbi temsil”i (Personalisiertes Verhältniswahlrecht) esas alıyor.

16 eyaletten oluşan bir federasyon olan Almanya’da seçimlerden önce bölgelerin büyüklüğüne ve nüfusuna dayalı olarak her eyalet için toplam milletvekili sayısı belirleniyor. Federal Parlamento’da toplam 598 sandalye var. Milletvekillerinin yarısı (299) seçim bölgesine göre oy alan adaylara ayrılıyor ve geriye kalan sandalyeler (299) de ikinci oy alan parti listesini kapsıyor. Bu durum da mevcut seçim yasası açısından çeşitli zorluklara sebep oluyor.

Mevcut durum bir örnekle iki kademeli olarak anlatılabilir: Örneğin Saarland Eyaleti’nde birinci oy uygulamasıyla üç vekil A partısından en fazla oyu alarak seçilebilir ve bu partinin ikinci oy oranı da beş vekile eşit olabilir. Meclis’teki sandalye sayısı bu ikinci oy oranına bağlı olduğundan A partisi böylece toplamda beş sandalye kazanmış olur. Mevcut seçim yasasına göre doğrudan aday olarak seçilen üç vekilin Meclise doğrudan girme hakkı olduğundan, son kalan iki sandalyeyse Federe Devlet

Listelerinde önde gelen iki vekile düşer. Asıl tartışmalara yol açan konuya “artı vekil” (Überhangmandate) kategorisi. Örneğin B partisinin birinci oy oranı ikincisinden daha yüksek olduğu durumda, partiye sekiz doğrudan sandalye düşebilir ama ikinci oy oranı altı sandalyeye denk gelir. Bu oran farklılığına rağmen, seçilen sekiz vekilin Mecliste yer alma hakkı doğar. Oysa hesaplamaya göre B partisinin iki vekil fazlalığı vardır ve Alman seçim sistemindeki bir ayrıntı dolayısıyla buna kazanılan artı vekiller denir. Son seçimlerde Federal Anayasa Mahkemesi’nin kararıyla “negatif oy etkisi” (Negatives Stimmgewicht) olarak nitelendirilen bu uygulamanın değiştirilmesi öngörüldü. Negatif oy etkisi anayasaya karşı olan bir uygulama olarak gösterildi çünkü nisbi seçim hakkını engellediği ve artı vekili olmayan partilere haksızlık yapıldığı düşünüldü. Bu nedenle 2013 Alman Federal Seçimlerinden önce, Federal Alman Anayasa Mahkemesi bir reformla bu dengesizliği kaldırmak için yeni bir adım attı. Nitekim verilen oyları adil ve orantılı biçimde adaylara yansıtmak yani diğer partilerin artı vekillerini eşitlemek için bütün Meclise giren partilere “dengeleyici vekil” (Ausgleichsmandate) hesaplaması getirildi. Yeni düzenleme hem avantajlı hem de dezavantajlı olarak görülebilir. Avantaj açısından daha adil bir sistem getirirse de aynı anda bu yöntem toplam milletvekili sayısını artırmakta. Uzmanlara göre

2017 seçimlerinde bu sayı daha da artacak, zira Alternatif (AfD) ve Liberaller (FDP) gibi küçük partilerin Meclise girme olasılığı yüksek. Eğer bu partiler birinci oydan daha fazla faydalanırlarsa, artı ve dengeleyici vekil sayısı da yükselecek. Alman Meclisinde şu an toplam 630 milletvekili bulunuyor ve yeni durumda bu sayı 700’e çıkabilir. Almanya’ya senelik yaklaşık 70 milyon Euro’ya mal olacak bu artış, vatandaşlar için de vergi artışı anlamına gelebilir.

Alman Federal Meclis Başkanı Norbert Lammert, bu konuda önem almak için yeni bir seçim yasası hazırlanması gerektiğini açıkladı. Lammert’in bu çabaları 2013 yasama dönemine dayanıyor. ZDF televizyon kanalına konuşan Lammert, 2017 seçimleri için konunun önemini tekrar gündeme taşıdı: “Burada büyük bir problem var [...]. Daha fazla milletvekilli olacağı için Parlamentonun daha güçlü olması söz konusu değil.” Yeni yasa milletvekillerinin sayısını azaltmayı ya da belirli bir kontenjanın üstüne çıkmamasını hedefliyor ama seneler içerisinde siyasi partilerin kendi içlerinde uzlaşamamasından dolayı seçim yasa tasarısı ertelendi. Konunun yeniden gündeme gelmesi Norbert Lammert için önemli bir adım oldu. Yeni seçim yasası için yapılan önerilerden bir diğeryse, seçim çevrelerini küçültmek veya bir kaçını bütünleştirmek şeklinde oldu. Buradaki amaç doğrudan bir şekilde vekil adaylığı sayısını küçük tutmaktır. Bu karar en

çok Almanya’da Sosyal Demokrat Partisi’ni (SPD) ve Hristiyan Demokrat Birliği’ni (CDU) negatif olarak etkileyebilir. Birlik 90/Yeşiller (BÜNDNIS 90/ Die Grünen) Partisinin parlamenterlerden sorumlu yöneticisi Britta Hasselmann, bu konunun büyük koalisyon tarafından hiç ele alınmadığını ifade ediyor: “Hiç kimse ilgilenmedi.” Hasselmann, az sayıda doğrudan vekil adaylığı fikrini destekliyor. Bu durum muhalefetteki partileri de etkileyebilir çünkü vekil sayısının kısıtlanması durumunda dengeleyici vekil sayısının azalma olasılığı var. Lammert, vekillerin maksimum sayısının Anayasa’da yer alması seçeneğini de ortaya koyarak bunun uzun vadeli bir hedef olduğunu vurguluyor. Burada partiler arasında toplu bir uzlaşma olması gerektiğini de sözlerine ekliyor. “Seçmenlere seçimde kaç adayın milletvekili olabileceği konusunda bir açıklamada bulunamıyoruz” ifadesiyle de şeffaflık sorununun altını çiziyor. 2017 seçimi öncesi bu sorunların yarattığı tedirginliğin ortada olduğunu, ancak kısıtlı zamana rağmen yeni seçim yasa tasarısıyla bu sorunların çözülebileceğinin mümkün olabileceğini de söylüyor. Alman Federal Meclis Başkanı’ysa tartışmanın partiler tarafından farklı tepkilerle karşılandığını açıkladı. Zira maliyet ve vergi artışı sorunu dışında, mevcut seçim yasasının bir partiye daha fazla sandalye sayısı, söz hakkı ve mali destek sağlayacağı hatta iktidar ortağı olmak anlamına gelebileceği belirtilmekte.

Ukrayna Ateşkes Görüşmeleri

Bilgesu TETİK

Pamuk ipliğine bağlı Rusya-Ukrayna ilişkileri, 2015'te ilan edilen ateşkes sonrası gelişme gösterir gibi olmuştu ancak süreç pek de iyi gitmedi ve ilişkiler kısa sürede tekrar bozuldu. Ukrayna krizinin hukuksal ve askeri boyutu, krizin en tartışmalı yanlarını oluştururken Kırım'ın ilhakı da tartışmaları içinden çıkılmaz bir konuma getirmişti.

Ukrayna, Kasım 2016'da iki askerin ordudan kaçtığını ve Chongar bölgesindeki bir kontrol noktasında yakalandıklarını açıkladı. Rus Dışişleri Bakanlığı'ysa askerlerin Rus olduğunu, Kırım sınırında yasadışı olarak tutuklandıklarını ve Ukraynalıların itiraf elde edebilmek için bu askere fiziksel ve psikolojik baskı uygulayabileceğinden endişe ettiğini duyurdu. Rus Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov da Ukrayna'nın bu hareketinin provokasyon amaçlı olduğunu belirtti. Putin ise Ukrayna'nın Rus askerleri tutuklamasını "hainlik" olarak yorumladı.

Ancak bu olay ilk değil. Ağustos'ta Rusya, bir grup Ukraynalı sabotajcinin Kırım'a girerek terör eylemlerinde bulunduğunu ve iki Rus vatandaşının hayatını kaybettiğini açıklamış, Ukrayna'ya sarhoş Rus askerlerin bölge-

de olay çıkardığını ve olayın Ukrayna'yla bir ilgisi olmadığını iddia etmişti. Aslında başta Donetsk ve Luhansk olmak üzere Ukrayna'nın çeşitli bölgeleri sık sık sıcak çatışmalara sahne oluyor. Bu da Ukrayna'yla Rusya arasında 2015'te ilan edilen ateşkesin geçerliliğinin sorgulanmasına neden oluyor. Şubat 2015'te Ruslarla Ukraynalılar Belarus'un başkenti Minsk'te bir araya gelmiş ve Almanya ve Fransa'nın arabuluculuğunda bir ateşkes ilan edilmişti. Ağır silahların geri çekilmesi kararlaştırılmış ve Ukrayna'nın doğu sınırının güvenliği için çalışmaların başlanması kararı verilmişti. "Normand Dörtlüsü" adı verilen görüşmeler için Ukrayna bütün yükümlülüklerini yerine getirdiklerini ancak Rus tarafının sözleşmeye aykırı davranışlarda bulunduğunu, bu sebeple de yeni yaptırımlar uygulanması gerektiğini söylemişti. Kasım 2016'da Alman Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier, Fransız meslektaşları Jean-Marc Ayrault ile birlikte Rus ve Ukrayna taraflarını Minsk'te bir görüşme daha yapmaya davet ettiklerini açıkladı. Steinmeier, yapılan ateşkesin çok sık bozulmaya başlandığını ve bir sonuç çıkmaya-

cak bile olsa yine de görüşmelerin durumun kontrol dışına çıkmasına mani olmaya katkıda bulunacağını düşündüğünü belirtirken, iki tarafı da sorunun çözümüne katkıda bulunmaya davet etti. Ukrayna, ateşkesin geçersizliği konusunda NATO'dan da destek aldı. 1991'de bağımsızlığını kazanan Ukrayna, aynı yıl Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi'ne katılmış ve o günden beri de NATO'yla ilişkileri hızla gelişmişti. Rusya'nın 2014'te Kırım'ı ilhak etmesi sürecinde Ukrayna, 2009'da imzaladığı NATO'yla ortaklık şartına ilişkin çağrıda bulunmuş ve NATO da Rusya'nın Kırım'ı ilhakını asla tanımayacaklarını açıklamıştı. Temmuz 2016'da Varşova'daki NATO zirvesinde bir araya gelen liderler, Cumhurbaşkanı Poroshenko ile görüşerek ülkenin savunma ve güvenlik kurumlarını daha etkili bir hale getirecek olan Kapsamlı Destek Paketi'ni onaylayan Ukrayna'ya desteği artırmaya karar verdi. Ekim 2016'da yapılan görüşmelerdeyse, Minsk Sözleşmesi'nin uygulanması için yeni bir yol haritası yapımına destek olma kararı alındı. Ancak Rusya'nın Ukrayna'yla ilişkilerini etkileyen tek konu Ukrayna'nın

doğu sınırında yaşanan çatışmalar değil. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) Kasım 2016'da yayınladığı raporda Rusya'nın Kırım müdahalesi bir "işgal" olarak değerlendirildi ve Rusya savaş suçu işlemekle suçlandı. Rusya ve Ukrayna arasında bir "uluslararası silahlı çatışma" olduğu iddia edildi ve mevcut durum bu uluslararası silahlı çatışmanın da Rusya Federasyonu'nun Ukrayna devletinin izni olmadan silahlı kuvvetlerini Ukrayna topraklarının bir bölümünü kontrol etmek için görevlendirmesiyle Şubat 2014'te başladığı ifade edildi. Mahkemeye göre, Rusya'yla Ukrayna'nın de facto savaşı halinde. Rusya'ya büyük tepki gösterdiği UCM kararının gerçeği yansıtmadığını, Rusya'nın bölgedeki pozisyonunun taraflı bir şekilde yorumladığını, dahası Kırım'ın Rusya topraklarına bir referandumla katıldığı gerçeğinin göz ardı edildiğini iddia etti. Bunun ertesinde Rus Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamayla da Rusya'nın UCM Statüsü'ndeki imzasının çekileceği açıklandı. Ancak bu çekilme sembolik nitelikte olacak çünkü Roma Statüsü'nü 2000'de imzalamış ve Mahkeme'yle işbirliği yap-

Pamuk ipliğine bağlı Rusya-Ukrayna ilişkileri, 2015'te ilan edilen ateşkes sonrası gelişme gösterir gibi olmuştu ancak süreç pek de iyi gitmedi ve ilişkiler kısa sürede tekrar bozuldu. Ukrayna krizinin hukuksal ve askeri boyutu, krizin tartışmalı yanlarını oluştururken Kırım'ın ilhakı da tartışmaları içinden çıkılmaz bir konuma getirmişti.

Ukrayna, Kasım 2016'da iki askerin ordudan kaçtığını ve Chongar bölgesindeki bir kontrol noktasında yakalandıklarını açıkladı. Rus Dışişleri Bakanlığı'ysa askerlerin Rus olduğunu, Kırım sınırında yasadışı olarak tutuklandıklarını ve Ukraynalıların itiraf elde edebilmek için bu askerlere fiziksel ve psikolojik baskı uygulayabileceğinden endişe ettiğini duyurdu. Rus Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov da Ukrayna'nın bu hareketinin provokasyon amaçlı olduğunu belirtti. Putin ise Ukrayna'nın Rus askerleri tutuklamasını "hainlik" olarak yorumladı.

Ancak bu olay ilk değil. Ağustos'ta Rusya, bir grup Ukraynalı sabotajcının Kırım'a girerek terör eylemlerinde bulunduğunu ve iki Rus vatandaşının hayatını kaybettiğini açıklamış, Ukrayna'ysa sarhoş Rus askerlerin bölgede olay çıkardığını ve olayın Ukrayna'yla bir ilgisi olmadığını iddia etmişti. Aslında başta Donetsk ve Luhansk olmak üzere Ukrayna'nın çeşitli bölgeleri sık sık sıcak çatışmalara sahne oluyor. Bu da Ukrayna'yla Rusya arasında 2015'te ilan edilen ateşkesin geçerliliğinin sorgulanmasına neden oluyor. Şubat 2015'te Ruslarla Ukraynalılar Belarus'un başkenti Minsk'te bir araya gelmiş ve Almanya ve Fransa'nın arabuluculuğunda bir ateşkes ilan edilmişti. Ağır silahların geri çekilmesi kararlaştırılmış ve Ukrayna'nın doğu sınırının güvenliği için çalışmaların başlamasına karar verilmişti. "Normand Dörtlüsü" adı verilen görüşmeler için Ukrayna bütün yükümlülüklerini yerine ge-

tirdiklerini ancak Rus tarafının sözleşmeye aykırı davranışlarda bulunduğunu, bu sebeple de yeni yaptırımlar uygulanması gerektiğini söylemişti. Kasım 2016'da Alman Dışişleri Bakanı Frank-Walter Steinmeier, Fransız meslektaşları Jean-Marc Ayrault ile birlikte Rus ve Ukrayna taraflarını Minsk'te bir görüşme daha yapmaya davet ettiklerini açıkladı. Steinmeier, yapılan ateşkesin çok sık bozulmaya başladığını ve bir sonuç çıkmayacak bile olsa yine de görüşmelerin durumun kontrol dışına çıkmasına mani olmaya katkıda bulunacağını düşündüğünü belirtirken, iki tarafı da sorunun çözümüne katkıda bulunmaya davet etti.

Ukrayna, ateşkesin geçersizliği konusunda NATO'dan da destek aldı. 1991'de bağımsızlığını kazanan Ukrayna, aynı yıl Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi'ne katılmış ve o günden beri de NATO'yla ilişkileri hızla gelişmişti. Rusya'nın 2014'te Kırım'ı ilhak etmesi sürecin-

de Ukrayna, 2009'da imzaladığı NATO'yla ortaklık şartına ilişkin çağrıda bulunmuş ve NATO da Rusya'nın Kırım'ı ilhakını asla tanımayacaklarını açıklamıştı. Temmuz 2016'daysa Varşova'daki NATO zirvesinde bir araya gelen liderler, Cumhurbaşkanı Poroshenko ile görüşerek ülkenin savunma ve güvenlik kurumlarını daha etkili bir hale getirecek olan Kapsamlı Destek Paketi'ni onaylayan Ukrayna'ya desteği artırmaya karar verdi. Ekim 2016'da yapılan görüşmelerdeyse, Minsk Sözleşmesi'nin uygulanması için yeni bir yol haritası yapımına destek olma kararı alındı. Ancak Rusya'nın Ukrayna'yla ilişkilerini etkileyen tek konu Ukrayna'nın doğu sınırında yaşanan çatışmalar değil. Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) Kasım 2016'da yayınladığı raporda Rusya'nın Kırım müdahalesi bir "işgal" olarak değerlendirildi ve Rusya savaş suçu işlemekle suçlandı. Rusya ve Ukrayna arasın-

Almanya'da Geri Dönüşüm

Olca ÖZKAYA

Çevre güvenliği, modern dünyanın her geçen gün büyüyen ve aciliyet taşıyan sorunlarından. Doğal kaynakların aşırı ve dikkatsizce kullanılması, teknik ve teknolojik ilerlemeler ve dünya nüfusundaki büyük artış ciddi çevresel sorunlara yol açıyor. Öyle ki, belki de bin yıllar boyunca atık dönüşümünü belli bir seviyeye kadar kendisi halleden çevre için artık bu imkânsız bir durum. Özellikle de tamamen doğa-

ya karışması yüzlerce yıl gerektiren materyallerin ortaya çıkması, geri dönüşüm için özel çaba gösterilmesini gerektiriyor.

Öte yandan, geri dönüşüm konusunda yapılan araştırmalar ve ortaya çıkan yeni teknikler, günümüzde atıkların birçok ülkede ayrı bir ekonomik faaliyet olarak değerlendirilmesine ve ciddi tasarruflar yaratmasına da olanak sağladı. Atıkların hammadde olarak görülme-

ye başlaması ve bu şekilde kullanılması doğal kaynakların daha akılcı kullanımına ve kirliliğin azaltılmasına yardımcı oldu. Ayrıca geri dönüştürülen ürünlerdeki kalitenin sabit kalması ve masrafları azaltması da bu endüstriye olan talebi her geçen gün arttırdı.

Avrupa'da geri dönüşümün lideriyse Almanya. Bu liderliği, yaptığı üretim kadar ortaya çıkan endüstriyel ve evsel atıkları değerlendirme bi-

çimine de borçlu. Özellikle de bu amaca yönelik olarak yaptığı tesislere ve projelere. Almanya'da yıllık ortalama 30 milyon ton atık ortaya çıkmakta. 1991'den itibaren kurulan "Yeşil Nokta" sistemiye, ambalaj ve diğer ürünlerin kullanımına getirdiği kısıtlama ve ilave vergilerle milyonlarca ton atık tasarrufu sağlamakta.

Evsel atık

Eyalet ve belediyeye göre farklılaşsa da, evsel atıkların geri dönüştürülmesi meselesine Almanya'da çok önem veriliyor. Özellikle atıkların ayrıştırılması ve farklı konteynerlerde biriktirilmesi, bu işi daha da pratik ve ekonomik hale getirmiş durumda. Öyle ki, günümüzde Almanya'da evsel atıkların yüzde 60'ından fazlası geri dönüştürülüp ekonomiye tekrar kazandırılıyor. Dahası bu sistem, temiz bir çevre kadar bu bilince sahip kuşaklar yetiştirilmesini de beraberinde getiriyor.

Atıkların ayrıştırılmasında kullanılan konteynerler farklı renklerden oluşuyor. Kâğıt, ambalaj, mukavva, gazete ve dergilerin ayrıştırılması için her binanın önünde bir adet mavi konteyner bulunmaktadır. Ayrıca bu konteynerlere cadde köşelerinde ve sokak aralarında da rastlamak mümkün. Camlar için de yine aynı şekilde ayrı renkte bir konteyner var. Atık camların yeniden işlenmesiyle elde edilen geri dönüşüm ürünlerinden ton başına 50 ila 100 Euro tasarruf elde edilmekte. Yemek artıkları,

sebze-meyve kabukları, çay poşetleri ve kahve filtresi gibi gübre olabilecek biyolojik atıklarsa kahverengi konteynerlerde ayrıştırılmakta. Bu tür atıklar da yüzde 50'nin üzerinde geri dönüşüm kapasitesine sahip. Biyolojik atıklar, enerji üretimi için de kullanılabilir.

Geri dönüşüm çöpleri olarak adlandırılan ve "Yeşil Nokta" işareti taşıyan tek kullanımlık ambalajlar, plastik bardak ve şişeler, plastik ve alüminyum tabaklar, içecek ve süt kartonu kutuları, süngerler ve benzeri atıklarsa sarı çöp

konteynerlerinde biriktiriliyor. Böylece bu atıkların geri dönüştürülmesi daha da kolaylaşıyor. Ev çöpu olarak adlandırılan ve geri dönüşümü mümkün olmayan ürünler içinse gri konteynerler kullanılmakta.

Görüldüğü gibi Almanya'da evsel atıkların ayrıştırılmasında her çöpün bir rengi var. Bunlar dışında pil ve akü gibi doğada çok uzun sürede yok olan maddeler içinse sokaklarda ve marketlerde özel konteynerler mevcut.

Yükte hafif pahada ağır pet şişeler

Almanya'da özellikle geri dönüşümlü petlerin kullanılmasıyla ve petten üretilen içecek şişelerinin geri dönüşümünün yönetimiyle kaynakların korunması ciddi boyutlara ulaşmış durumda. Tam adı "polietilen tereftalat" olan pet, polyester ailesine ait termoplastik bir malzeme. Yapılan araştırmalar

göre ülkedeki pet şişelerin yüzde 93'ü geri dönüştürülüyor. Petlerin geri dönüşümünün sağlanması için getirilen düzenlemeler ve uygulamalarla da insanlara duyarlılık kazandırılıyor. Örneğin depozitolu şişe çöpleri için Almanya'daki her markete geri dönüşüm makineleri bulundurma zorunluluğu

getirildi. "Yeşil nokta" hologramı bulunan şişeler bu makinelere atılıyor ve karşılığında depozito bedeli geri alınıyor ya da bağışlanabiliyor. Böylece herkesin geri dönüşüme katkı sağlaması hedefleniyor. Böylece geri dönüştürülen pet malzemelerin yüzde 32'sinden yeni pet şişeler üretilmekte. Kalan

malzemelerin yüzde 29'u tekstil elyafları, yüzde 27'si endüstriyel kaplama ve yüzde 11'i de temizlik maddelerine yönelik jelatin veya şişeler gibi ürünler sunan imalatçılar tarafından kullanılmakta.

Projeler ve hedefler

AB'nin yayınladığı Döngüsel Ekonomi Belgesi'yle vurgulanan "atıkların gömülmemesi ve geri dönüştürülmesine yönelik stratejiler izlenmesi gerekliliği", bu konuda yıllar önce düzenlemeler yapan Almanya'nın öncü rolünü bir kez daha gösteriyor. Çünkü Almanya 2001'den itibaren atıkların toprağa gömülmesini yasaklamış

ve bu uygulamaya geçilmesiyle birlikte de geri dönüşüm oranı yüzde 50'den yüzde 90'lara kadar yükselmiş. AB'nin kabul ettiği atık mevzuatı zorunlulukları çerçevesinde 2012'de bir de atık hiyerarşisi oluşturuldu. Bu çerçevede önleme, tekrar kullanım için hazırlama, malzeme olarak kullanım ve gübreye dönüştürme, enerji

geri kazanımı ve atık malzemelerin tekrar kullanılması'nın önlenmesi şeklinde bir öncelik sıralaması mevcut. AB'nin 2020'de ulaşmak üzere benimsediği zorunlu geri dönüşüm programına göre hedef, yüzde 50 kentsel (kâğıt, plastik, metal, cam), yüzde 70 de inşaat ve yıkım atığını dönüştürmek. Ayrıca işlenmemiş atıkların çöp

alanlarına hiçbir şekilde boşaltılmaması kuralının da tüm üyelere 2020 itibarıyla hayata geçirilmesi hedefleniyor. Tüm sektörlerde üretilen toplam atık miktarıyla lider konumda bulunan Almanya'nın bu tür hedeflere ulaşılmasında öncü olacağıysa neredeyse kesin.

NHS Çöküyor mu?

Yasemin KARADAĞ

İngiliz sağlık sisteminin temel yapı taşı, herkese eşit ve ücretsiz sağlık hizmeti sunabilmesi amacıyla İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından 5 Temmuz 1948'de kurulan Ulusal Sağlık Sistemi (National Health Service-NHS) oluşturmaktadır. NHS'le birlikte aynı anda kurulan "bakım sistemi" (care system) de sağlık sisteminin bir diğer önemli unsuru. 65 yaş ve üstü bireylere hizmet sunan bu sistem, NHS'den farklı

olarak belirli ücretler karşılığında sağlanıyor ve ücretler de kişilerin Birleşik Krallık'ta bulundukları bölgeye ve gelir durumuna göre değişiyor. Son yıllarda NHS'te yapılan düzenlemelerle kimi hakların kaldırılması zaten eleştirisi konusuydu. Şimdiyse bakım sisteminde planlanan değişiklikler var ve tartışmalar artmış durumda. 2015'in ilk çeyreğinden itibaren sağlık sisteminin revizyonuna dair gündemi

meşgul eden bakım sistemine ilişkin değişikliklerin Nisan 2016'da hayata geçirilmesi planlanmaktaydı. Ne var ki, yeni sistemin hayata geçirilmesi için hedeflenen tarihin üzerinden de oldukça bir zaman geçtikten sonra, Eylül 2016'da bu yeni düzenlemelerin uygulamaya sokulmasının 2020'ye ertelendiği bildirildi.

NHS'e getirilen kısıtlamalardan farklı olarak bakım sistemine getirilecek değişik-

likle 65 yaş ve üstü herkesin devletçe karşılanacak bakım masraflarının üst sınırının 72 bin sterlin olacağı açıklanmıştı. Gayet olumlu bir gelişme gibi görünen bu önerinin eksileri bir yana, söz konusu yeni düzenleme hâlihazırda İngiliz vatandaşlarının bu sistemden yararlanmalarının oldukça maliyetli olduğu gerçeğini de gözler önüne seriyor.

Mevcut 'bakım sistemi' nasıl çalışıyor?

Birleşik Krallık'ta bakım sistemi üç farklı şekilde çalışıyor: Evde bakım, bakım evi ve tıbbi destekli bakım evi. Her ne kadar bakım sistemlerinin yerel konseyler tarafından idare edilen kendi bütçeleri olsa da, sistemin oldukça yüklü meblağlar karşısında bu hizmeti sunması asıl tartışma konusu. Şöyle ki, hâlihazırda 23-24 bin sterlin (İngiltere'de ve Kuzey İrlanda'da 23 bin 250, Galler'de 24 bin, İskoçya'da ücretsiz) karşılığı mal varlığı

olan 65 yaş ve üstü bir kişi, bakım masraflarının tamamının ödenmesinden kendisi sorumlu. Eğer kişi kendi evinde yaşamaya devam edip dışarıdan belirli saatlerde kişisel ihtiyaçlarının giderilmesi ve evinin toparlanması gibi temel ihtiyaçlar için yardım talep ediyorsa ödemesi gereken ücret genellikle haftalık olarak belirleniyor. Bakımı yapılan kişinin mal varlığı 24 bin sterlinden fazlaysa bu kişi aldığı hizmet için ortalama 60 sterlin ödü-

yor. Şayet kişi tıbbi destek sağlayan ya da sağlamayan bakım evlerinden birinde yaşayarak bu sistemden yararlanmak isterse, öncelikle kişinin artık içinde oturmadığı evi de mal varlığının değeri belirlenirken hesaba katılıyor. Böyle durumlarda bu sistemden yararlanan kişilerin (her on kişiden biri) ödemekle yükümlü olduğu miktar 100 bin sterlini geçebiliyor. Bu hizmetten ücretsiz yararlanabilen kişilerse yerel kon-

seylerin belirlediği kriterlere göre fakirlik tanımına dahil olabilen kişiler. İskoçya'da da aynı şekilde bu sistemden yararlanmaya uygun 65 yaş ve üstü herkes bakım hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkına sahip. Hâlihazırda İngiltere'de bu hizmetlerin herhangi birinden yararlanan 65 yaş ve üstü 850 bin kişiden 700 bini aldıkları hizmetin ücretini ödüyor. 1.2 milyon bakıma muhtaç yaşlıysa bu hizmetten yararlanmıyor.

Yeni bakım sistemi soruna çare mi?

Yeni düzenlemede kişinin aldığı bakım hizmeti karşılığında ödemesi gereken ücretin 72 bin sterlinle sınırlandırılması, mevcut sistemle kıyaslandığında oldukça olumlu bir gelişme gibi gözükse de İngiltere sağlık sisteminin her geçen gün daha da derinleşen krizden çıkabilmesi için yeterli görünmüyor. Zira bu yeni bakım sisteminde öncelikle kişinin "bakıma ihtiyacı vardır" kriterlerini sağlayabilmesi ve böylece sisteme dâhil olabilmesi gerekiyor. Bu noktada yüksek dereceli ve düşük dereceli uygunluk kriterleri devreye giriyor. Bağımsız bir kuruluş olan Independent Age'in 2016 verileri bu kriterin ortaya

çıkardığı riski gözler önüne seriyor. İngiltere'de 65 yaş ve üstü dört milyondan fazla kişi aslında "bakıma ihtiyacı vardır" kriterlerini sağlarken, bunlardan yalnızca 500 bin ile 1 milyonu yüksek dereceli uygunluk testini geçip bu sisteme dâhil olabilecek. Oldukça göreceli bu kriterin yanı sıra yeni sistemle ilgili bir diğer sıkıntı da kişilerin sisteme dâhil olması durumunda bile ortaya çıkan ekstra ödemeler. Örneğin, İngiltere'de kişiye kendi evinden sağlanan bakımın ortalama ücreti haftalık 574 sterlin. Ne var ki, bu ödemenin yanı sıra bir de kişiye ortalama 230 sterlinlik ısınma, yeme gibi ihtiyaçlarının giderilmesi için yaşam gi-

derleri maliyeti ortaya çıkmakta. Bu uygulama hâlihazırda da var olmakla birlikte, yeni düzenleme bu ekstra maliyeti ortadan kaldırmak adına hiçbir çözüm önermemekte.

Son olarak, her ne kadar yerel konseyler tarafından belirlense de bakım merkezlerinin gerçek ücretleri çoğu zaman bu miktarın oldukça yukarısında oluyor. Yeni sistem bu konuda da herhangi bir öneri getirmiyor. Üstelik, belirlenen miktardan fazla ücret alan bakım evinde kalan bir kişinin masrafları hesaplanırken yerel konseyin belirlediği oran esas alınacak. Yani bakım evinin koyduğu ekstra ücret, 72 bin sterlinle sınırlı öde-

melerin arasında sayılmayacak. Dolayısıyla bu farkları kişi cebinden ödemek zorunda kalacak.

Bu noktada yerel konseylerin de yapabileceği çok bir şey yok aslında. Zira kendilerine ayrılan bütçe oldukça sınırlı. Örneğin, 2016-2017'de NHS kapsamında harcanması planlanan miktar 105.8 milyar sterlin olarak öngörülürken bakım sistemi için yerel konseylerin harcaması öngörülen miktarsa 19.7 milyar sterlin. Görüldüğü üzere, uygulamaya konulması 2020'ye ertelenen yeni düzenleme de sistemden daha çok kişinin ve daha iyi koşullarda yararlanmasını sağlayabilecek gibi durmuyor.

İngiltere'nin sağlık sistemi krizde mi?

Özellikle 2008'den itibaren Avrupa'yı saran ekonomik krizin İngiltere'yi de vurmasıyla, İngiliz sağlık sistemi kemer sıkma politikalarının en çok uygulandığı kamu harcama kalemlerinden biri oldu. 2012'den itibaren ülkede 75 yaş ve üstü ölen insan sayısı hızla artmaya

başladı. Bakım sisteminin hali de gerçeğin bir başka boyutunu gözler önüne seriyor aslında. Bu noktada Emeklilik ve Çalışma Eski Bakanı Ros Altmann bu tarz düzenlemelerden ziyade, kişilerin ilerleyen dönemlerdeki bakım masrafları için para tasarrufu yapmaya

teşvik edilmeleri gerektiğini söylüyor. Altmann, belirli dönemlerde uygulanan vergi muafiyetleriyle de kişilerin ilerideki bakım masrafları için yatırım yapmaya yönlendirilmeleri gerektiğini vurguluyor. Altmann'ın önerilerinin yanı sıra bir diğer çözüm de bakım sistemi için ayrılan

bütçenin artırılması olabilir. Sağlık Bakanlığı'nın konuyla ilgili açıklamasına göre, 2020'ye kadar bakım sistemi bütçesi en az 3.5 milyar sterlin daha artırılacak. Görünen o ki, epeyce uzun bir süre daha sağlık bakım sisteminden yalnızca küçük bir grup faydalananak.

Fin Eğitimi Değişiyor

Aygün KARLI

Tüm mutluluk ve verimlilik araştırmalarında dünya genelinde hep ilk onda yer alan Finlandiya, parmakla gösterilen eğitim sisteminde de

devrim niteliğinde bir değişim yapmaya hazırlanıyor. Hükümetin birkaç yıl önce almış olduğu radikal kararlar başlatılan köklü değişiklik-

lerin 2020 itibarıyla tamamlanması bekleniyor. Yeni eğitim sistemiyle alışlagelmiş tüm klasik dersler müfredattan kaldırılacak. Sistem ilk

etapta 16 yaş düzeyindeki daha yetişkin öğrencilerle başlayacak değişiklikler 2020'ye kadar tüm eğitim ağına yayılacak.

Disiplinerarası ve uygulamalı

Yeni sistemle öğrenciler, fizik, matematik, edebiyat, tarih, coğrafya gibi derslerin yerine olaylar ve fenomenleri disiplinlerarası ve uygulamalı bir formatta öğrenmeye başlayacak. Örneğin İkinci Dünya Savaşı hem tarihsel hem coğrafi hem de matematiksel bakış açısıyla birlikte incelenecek. Ayrıca

öğrenciler iklim değişikliği, AB ve toplumsal sorunlar gibi hayata hazırlık niteliğindeki konulara da katılımcı bir yaklaşımla hakim olacak. Öğrencilerin tek tek değil gruplar halinde dersi sanki aralarında tartışmış gibi işlemelerine de izin verilecek. Yine örneğin "Kafede Çalışmak" gibi ilginç bir

dersle öğrenciler İngiliz dilini, ekonomiyi ve iletişimi becerilerini de aynı zaman zarfında geliştirebilecek. Ezberci bir öğrenim sistemi yerine uygulamalı olduğu için bir kez öğrenen öğrencinin bir daha unutmayacağı öngörülüyor. Öğrenciler ayrıca kendi çalışmak istedikleri konu başlıklarını kendi-

leri belirleyecek. Örneğin buna göre bir öğrenci kimya veya fizik derslerindeki bütün üniteleri görmek ve sınavda bunlardan geçmek zorunda olmayacak. Sadece kendi belirlediği konulardan sorumlu olacak.

Süre az, öğrenci belirleyici

Son düzenlemeye beraber öğrencilere her 45 dakikada bir 15 dakikalık ara sunuluyor. Okulda geçirilen süre de daha da kısaltılarak ortalama beş saat olarak ayarlandı. ABD'de öğrenciler günün ortalama altı saatini

ev ödevleriyle harcıyor. Finlandiyalı öğrencilerdeyse bu süre ortalama üç saat civarında. Öğrenciler son sınıfa geldiklerinde 16 yaşının başında olacaklar. Yedi yaşından önceyse okula başlamak yok. Öğrencilerin

kendi derslerini olaylar üzerinden kendilerinin seçmesi fikrinin öğrencilerin derslere duyacağı hevesten bilgi birikim ve gelecekteki durumlarına kadar pek çok noktada fayda sağlayacağı düşünüyor. Bu şekilde hiçbir öğ-

renci herhangi bir dersi -örneğin fizik, kimya ya da edebiyat gibi- "ben şimdi bunu ne için öğreniyorum" düşüncesiyle bitirmek zorunda bırakılmayacak.

Geleneksel öğrenci-öğretmen ilişkisi yıkılıyor

Geleneksel öğrenci öğretmen ilişkisinin de bu sistemle değişeceği öngörülüyor. Kolektif çalışmayı teşvik eden Finlandiya'nın yeni eğitim sistemiyle öğretmenlere büyük bir iş yüklenecek. Bu nedenle öğretmenlerin maaşlarında da artışlar olacak. Öğrenciler artık kocaman sınıfların arkasında endişeyle "öğretmen bana soru sorsun

da cevaplayayım" diye oturmayacak. Bunun yerine küçük gruplar halinde öğretmenlerle beraber problemleri tartışarak çözmeye çalışacak. Yeni reform sistemiyle farklı branşların öğretmenlerinin de farklı konular üzerine işbirliği yaparak birlikte çalışmaları gerekecek. Helsinki'deki öğretmenlerin neredeyse yüzde 70'i yeni siste-

me uygun olan gerekli bilgileri sunmak ve hazırlık çalışmalarını üstlenmek adına işe başlamış durumda. Tüm ülkeler tarafından ilgiyle karşılanan bu reformları yapma gerekçeleriyle ilgili olarak Eğitim Bakanı Marjo Kyllonen, Helsinki'de geçen yıl yaptığı basın toplantısında reformların detaylarını paylaşmıştı. Kyllonen'in eğitim

sistemindeki bu değişikliğin sebebini açıklayan kısa ve net beyanı şöyleydi: "Bizler hala 19. yüzyılın ihtiyaçlarına yönelik eski moda bir eğitim sistemiyle hareket ediyoruz. Oysa 1900'li yıllardan bu yana çok şey değişti ve bizler de artık 21. yüzyılın ihtiyaçlarına göre bir eğitim sistemi planladık."

Alo 'Mansplaining'!

Aygün KARLI

Son zamanlarda artan feminist hareketler tüm ülkelerde, özellikle de İskandinav ülkelerinde kendilerine önemli yer buluyor. Bu hareketlerin bir kazanımı ola-

rak da kadınlar kendilerini her alandan dışlayan erkek baskısına direnmenin yeni yollarını uygulamaya koyuyor. Türkçeye genel kabul görmüş bir çevirisi henüz ya-

pılmayan "mansplaining" mefhumuysa özellikle Batı Avrupa ve Kuzey Avrupa ülkelerinde adından sıklıkla söz ettirmeye başlamış. Bunun son örneğiyseniz İsveç'ten.

İsveç'te artık kadınlar iş yerinde kendilerine "mansplaining" uygulayan erkekleri özel bir telefon hattına bildirebilecek.

Peki nedir bu 'mansplaining'?

"Mansplaining", ilk olarak Rebecca Solnit tarafından kullanılmasıyla feminist literatüre giren ve kısaca "daima kendini yücelten beyaz erkek sendromu" olarak ifade edilen bir kavram. Uygulamadaysa bu kavram, erkeklerin çalışma hayatında kadınların nasıl davranması gerektiğini söylemekte ısrar etmesi ve herhangi bir şey

bilip bilmemesine bakmaksızın ve aslında da bildiği şeyleri karşısındaki sırf kadın olduğu için önyargılı bir biçimde öğretmeye ve açıklamaya çalışması anlamına geliyor. Batı Avrupa'da bir hayli tepki çeken bu içselleştirilmiş veya bilinçli tutuma son olarak İsveç'in en büyük sendikası olan Unionen farklı bir uygulamayla dikkat çe-

kiyor. Altı yüz bin özel sektör çalışanını temsil eden Unionen, kadınların zaten anlamış oldukları konularda kendilerine istenmeyen dersler veren erkek meslektaşlarını bildirmeleri için geçtiğimiz ay çağrı hattı oluşturdu. Hat, örgüt sinsi ve zararlı uygulamayı vurgulamak ve bastır- mak için sabah 10'dan akşam 4'e kadar her gün açık

olacak. Burada rahatsız edilen ve sinirli kadınlara hangi harekette bulunmaları gerektiği ve neler yapabilecekleri konusunda yardımcı olunacak. Ancak her araya önceden belirlenmiş bir cevap yok; bunun yerine sıradaki insanlar kendi deneyimlerine dayanarak istediklerini söyleme özgürlüğüne sahip olacak.

Unionen öncülük ediyor

Sendika, bu davranışı tanımlarken şu ölçütlerin esas alınması gerektiğini söylüyor: "Kavram, bir erkek bir kadına kendisi sormadan bir şeyler anlattığında -özellikle de erkeğin çok şey bildiğini düşündüğü bir konu söz konusuysa- kullanılmalı." Unionen, alışlagelmiş uygulamanın kadınları erkeklerden daha az yetkin görmenin önünü açtığını savunuyor.

Öte yandan Amerikan Psikologlar Birliği tarafından yapılan bir araştırmada, erkeklerin kendi bilgilerini kadınlardan çok daha fazla görme eğiliminde oldukları ortaya konuldu ve erkeklerdeki kendine güvenin yaşla birlikte arttığını gösterdi. Bu bakımdan özellikle iş yerlerinde yapılan "mansplaining" in kadınların zaten var olan sorunlarını arttırdığı üzerin-

deduruluyor. Unionen, bir toplumsal cinsiyet uzmanı ve bir grup feminist politikacı, komedyen ve bilim insanı tarafından çalıştırılacak telefon hattının temel derdinin eşitlik olduğunu açıkladı. Sendikanın deyimiyle bu sorun, tek tek bakıldığında küçükmüş gibi görünse de toplumsal kodlarına bakıldığında aslında önemli olan ve

günden güne de artan bir dert. Sendika yöneticileri, yönetim kadrolarına bakıldığında "mansplaining" in erkeklerin kadınlardan daha fazla kazanmasına ve daha hızlı terfi etmelerine katkıda bulunan bir etken olduğunu da ifade ediyor. Hedefinse cinsiyete bakılmaksızın herkesin düşüncesinin eşit değer taşıması olduğu özellikle vurgulanıyor.

Tepkiler

-Girişimin Facebook sayfasında "doğal olarak" erkeklerden gelen olumsuz yorumlar çok fazla. Erkeklerin bu uygulamanın "kadın sızlanması" olduğu şeklindeki yorumlarına karşılık Daniel Bergman isimli bir kullanıcıysa erkeklerin kadınların nasıl hissettiklerini mutlaka düşünmesi gerektiği ve eşitliğin zıtlıklarla değil ancak karşılıklı saygıyla sağlan-

acağı görüşünde. Ancak bazı yorumcular, örneğin Jim Brännlund, bu uygulamanın toplumda daha fazla kutuplaşma yaratacağını ve bunun sağ popülist politikaları daha da canlandıracağını söylüyor. Ancak sendika üyeleri de uygulamayı savunmaktan geri adım atmıyor. Unionen, bu konuda yorum yaparken toplumdaki tarihsel ve yapısal eşitsizlikle bakmanın

önemli olduğu görüşünde. Örgüt "kampanya tek başına bütün erkeklerle genel bir borç yüklemeye yönelik değil. Kampanya, bu olgu hakkında cinsiyete bakılmaksızın hepimiz arasında farkındalık yaratmayı ve ortak bir değişiklik başlatmayı hedefliyor" açıklaması yapıyor. Unionen'in toplumsal cinsiyet uzmanı Peter Tai Christensen de şu görüşüyle

dikkat çekiyor: "Toplumdaki değişikliklere hepimiz farklı tepkiler veriyoruz. Bazılarımız gelişirken diğerleri bilinçli ya da bilinçsizce gelişime direnç gösteriyor; "mansplaining", geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden müzakere edildiğine dair bir tepki olarak yorumlanabilir.

Portekiz Büyümede Euro Bölgesi'ni Geçti

Ayşe Elif YILDIRIM

Temmuz-Eylül döneminde Euro Bölgesi içindeki en iyi ekonomik performansı Portekiz gösterdi. Portekiz istatistiklerine göre, yılın ilk çeyreğine kıyasla ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hasılası yüzde 0.8 büyüdü. Bir önceki yıllara kıyaslandığında ise büyüme yüzde 1.6 olarak görülüyor. Her durumda yüzde 0.8'lik büyüme, büyüme ortalaması yüzde 0.3 civarında olan Euro Bölgesi ülkelerinde ölçülen en yüksek oran. Portekiz'de görülen bu büyüme, aslında ekonomistlerin kafasını biraz karıştırmış durumda. Zira ekonomistler aslında daha küçük bir büyüme oranıyla karşılaşacağını öngörmüş ve potansiyel zor zamanlar hakkında bazı uyarılar yapmıştı. Ancak son ekonomik verilerin kamuya paylaşılmasının ertesinde Maliye Bakanı Mario Centeno, 2016 başından beri ülkede 127 bin yeni iş imkânı açıldığını belirtti. Bu rakamların 12 ay öncesine oranla oldukça yüksek olduğuna da dikkat çekildi. 2015'in ikinci yarısında 75 bin gibi bir sayıda iş kaybedilmişti.

Centeno, söz konusu iş imkânlarının her sektörde görüldüğünü ancak en fazla büyümenin özellikle turizm alanında olduğunu da sözlerine ekledi. Turizm sektöründeki büyümeye özellikle Temmuz-Eylül aylarında görülmüş durumda. Bu durum, sonbahar ve hatta önümüzdeki baharda da büyümenin devam edeceğine işaret ediyor. Rakamları daha ilginç kılan ise, Avrupa Komisyonu'nun Portekiz fonlarını kesme önerisini reddetmesinden sonra açıklanmaları. Söz konusu karar, Portekizli yetkililerin etkili çabaları neticesinde Avrupa Komisyonu'nun bütçe açığı prosedürünü askıya alması sonrasında alınmıştı. Öyle ki, İspanya ve Portekiz'in AB bütçe kurallarını ihlal etmesi nedeniyle bu üyelere yönelik fonların 2017'de askıya alınması dahi konuşuluyordu. Ancak bu ceza gelmediği gibi Euro Bölgesi'ndeki mali politikaların biraz rahatlatılması da gündeme geldi. Hatta Avrupa Komisyonu öngörülen bazı risklerin ortaya çıkma-

yacağını belirterek Portekiz'in son ekonomik verilerini övdü. Durumdan Başbakan Antonio Costa da epey memnun. Costa, ülkenin mali durumuna güveninin tam olduğunu ve 2017'nin finansal açıdan olumlu geçeceğini açıkladı. Ailelerin ansızın gelen kesintiler veya fazladan vergilerle ilgili endişelenmemesi gerektiğini ve günlük yaşantılarının sakinliğine geri dönebileceklerini söyledi. Portekizli şirketlerin daha güvenli bir şekilde finansman bulabileceklerini, aynı zamanda da ülkenin Avrupa kurumlarıyla olan ilişkilerinin yine güven eksenli olduğunu da sözlerine ekledi. Öte yandan, Antonio Costa'nın son dakika koalisyonuyla 12 ay önce Başbakanlıktan düşürdüğü Passos Coelho, ülkenin üçüncü çeyrekteki güçlü ekonomik performansına ve AB'nin 2017 bütçesine verdiği olumlu görüşe daha ihtiyatlı yaklaşıyor. Passos Coelho, işlerin beklenenden iyi gittiğinden sadece memnuniyet duyulabileceği ancak havai fişeklerle kutlama

yapılmaması gerektiği görüşünde. Büyümenin ve verilerin neden kaynaklandığının iyice araştırılması gerektiğini söyleyen Coelho, bu nedenlerin sürdürülebilir olup olmadığının da kontrol edilmesi gerektiğini belirtiyor. Öte yandan, Lizbon turistlerin yanı sıra girişimcilerin de ilgisini çekmeye başladı. Son yılların en büyük teknoloji konferansı olarak nitelendirilen Web Summit, bu sene Lizbon'da yapıldı. Dünyanın her köşesinden gelen 50 bin katılımcıyı ağırlayan konferans süresince Portekiz kökenli girişimciler de konuşmalar yaptı. Web Summit düzenleyicileri Lizbon'da konferans düzenlenmenin şimdiye kadar aldıkları en iyi karar olduğunu dile getirirken, önümüzdeki iki senede konferansın yapılacağı yer olarak da yine Lizbon seçildi. Kısacası, ekonomik sıkıntıların ertesinde Portekiz'de mali açıdan olumlu gelişmeler yaşanıyor ve görünen o ki ülke toparlanmaya başlıyor. Ancak bu gelişmelerin uzun vadeli etkilerinin nasıl olacağını zaman gösterecek.

Sineklerin Tanrısı

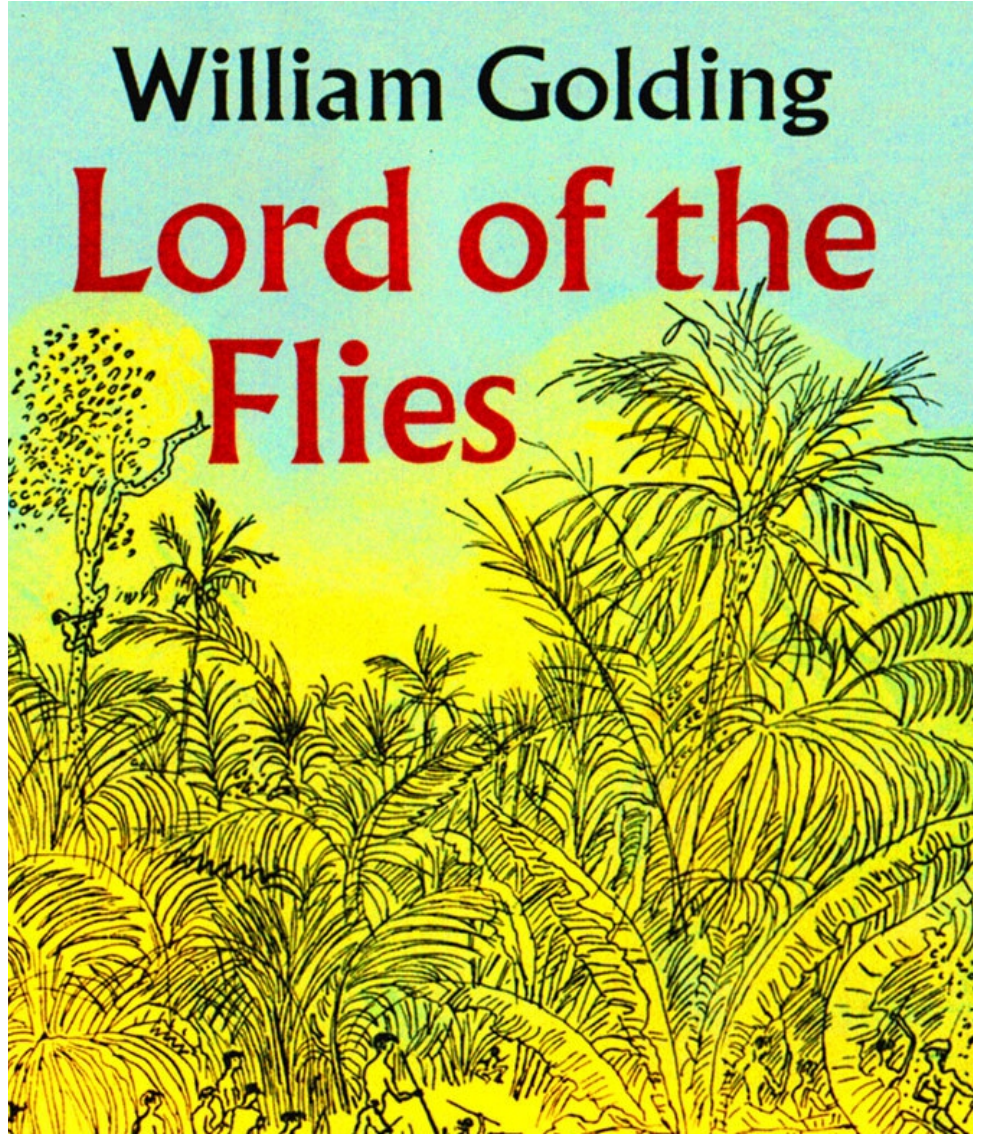
Ayşe Elif YILDIRIM

Sineklerin Tanrısı, Nobel ödüllü İngiliz yazar William Golding'ın ilk eseri. 1954'te basılan kitap, bir grup İngiliz çocuğun ıssız bir adaya düşüp kendilerini yönetmeye çalışmasını anlatıyor. Neredeyse distopik bir anlatımı olan kitabın anlatımı çok akıcı olsa da, asıl öne çıkan özelliği alt metinleri.

Sineklerin Tanrısı, ilk basıldığında çok da başarılı olmamıştı ve sadece üç bin satabilmişti. Ancak 1955'te tekrar basıldığında kısa sürede en çok satanlar listesine girdi. 1963'te ve 1990'da olmak üzere iki kez de film uyarlaması yapıldı.

Kitap, hayali bir nükleer savaşın ortasında geçiyor. Nükleer savaş sırasında bir tahliye uçağı Pasifik Okyanusu'nda ıssız bir adaya düşüyor. Kazadan kurtulanlarsa sadece 6-15 yaş arası oğlan çocukları. Hikaye "Domuzcuk" lakaplı şişko bir karakter ve atletik yapılı karizmatik ama çok da zeki olmayan Ralph ve diğer karakterler etrafında dönüyor. Ralph ve Domuzcuk adadaki bütün çocukları bir araya toplamaya çalışıp, belli bir takım kararlar almaya başlayınca, Ralph "şef" seçiliyor. Kitaptaki bir diğer karakterse, çocuk korosunun başındaki Jack. Jack de şef olmak isteyince baştan işler biraz karışmaya başlıyor, sonrasında da çok daha büyüyor. Özellikle küçük çocuklar için endişelenen iyi niyetli bir karakter olan Simon'ın kitabın ilerleyen bölümlerinde ölmesiyle kitabın distopik yanını ortaya çıkarıyor.

Kitabın konusu basit bir macera kitabı gibi görünse de, belirtildiği üzere aslında epey politik bir arka plana sahip. Çünkü Ralph'ın önderliğinde kurulan düzen, çocukların verilen işleri düzgün yapmaması, yavaş yavaş ortadan kaybolmaları ve adada bir canavar olduğuna inanmaya

başlamalarıyla bozuluyor. Ralph, sürekli olarak canavarın olmadığını ve düzenin korunması gerektiğini söylese de, onunla güç savaşına giren Jack bu durumu aleyhine kullanıp canavarı öldürmek gerektiğini söylüyor ve kendi kabilesini oluşturmaya başlıyor. Bu güç savaşısı, İngiltere'de medeniyetin ortasında yetişen çocukların bir anda kolayca ilkel bir topluma dönüşebileceğini gösteriyor.

Ralph, Domuzcuk, Jack ve Simon'ın temsil ettiği karakterlerin birbirleriyle olan etkileşimleri gerçekten okunmaya değer. Çünkü bu karakterlerin temsil ettiği insan karakterleri toplumun

her köşesinde bulunabilecek cinsten. Karakterler arasındaki etkileşim, insan doğasının medeniyet ve sosyal organizasyon, yani kurallara uygun, barışçıl yaşama dürtüsüyle güce olan arzusu arasındaki çelişkiyi gözler önüne seriyor. Aynı zamanda bireysellik ve toplumsal yaşam arasındaki gerilim, mantıklı ya da duygusal reaksiyonlar, etik veya etik olmayan yaklaşımlar arasındaki etkileşim de kitabın alt metinleri arasında. Bu alt metinlerin işlenişi inanılmaz; bu etkileşimlerin çocukların gözünden anlatılmasıysa kitabı daha da etkileyici yapıyor.

Her kütüphaneyi zenginleş-

tirecek bir kitap Sineklerin Tanrısı. 1960'ların başında okullarda okutulması zorunlu olan kitabın klasik statüsünü neden aldığını anlamak zor değil. Alt metinlerin doygunluğu, birçok sorgulamayı birlikte getiriyor ve kitabı inanılmaz bir eser yapıyor. Her ne kadar çocukların ağzından yazılsa da, yetişkinlerin de birkaç kez okuması gereken bir kitap aslında. Nitekim sürekli olarak okunması gerekenler listesine giren kitap, son olarak da Time gazetesi tarafından 1923-2005 yılları arasında yazılan en iyi 100 İngiliz eser arasında gösterildi.

Bize Avrupa'nı Anlat

Koordinatör: Doç. Dr. Erdem Denk (ATAUM Müd. Yrd.)

Katılımcılar:

Ressam Mehmet Ali Doęan (Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneęi eski Başkanı)

Onur Konuğu: Ressam Muhammed Yalçın

Gülizar Doęaray Karaçam, Ressam (A Güzel Sanatlar Fakültesi)

Damla Torun Oęuz, Ressam (A Güzel Sanatlar Fakültesi)

Erdem Oęuz, Ressam (A Güzel Sanatlar Fakültesi)

Saadet Metin, Ressam (uval Sanat Galerisi)

Glendaml zcan, Ressam (uval Sanat Galerisi)

Avrupa ve AB konulu akademik çalışmalarını zaman zaman kültür-sanat alanındaki faaliyetleriyle destekleyen ATAUM, ilk kez düzenlediği "Bize Avrupa'nı Anlat" başlıklı resim alıştayıyla katılımcılardan "Avrupa" temasını kendi perspektiflerinden istedikleri tarz, biçim ve içerikte resmetmelerini rica etti. Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneęi eski Başkanı Ressam Mehmet Ali Doęan eşliğinde yapılan ve herkese açık olan etkinliğe, lise oğrencileri, ATAUM kursiyerleri ve SBF oğrencilerinden oluşan 15 amatör resim sevdalısıyla 6 profesyonel ressam katıldı. Çalıştayın onur konuğuysa "Altındağlı Ressam Muhammed Yalçın" idi. Katılımcılardan 12'sinin tuval, boya, fırça vb. malzemeleri ATAUM tarafından karşılandı. Çalıştayda yapılan ve her biri farklı bir Avrupa ve AB perspektifi sunan resimler ATAUM Yönetim Kurulu Salonu ve koridorlarını süslemeye başladı.

Ressam : Ceran ARSLAN OLCAY

ATAUM'dan Butik Eğitim Programları

AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi

AB Sürecinde Yerel Yönetimler

AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi

Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım süreci çerçevesinde kamu yapılanmasının rolü ve değişimine ilişkin temel konuların ele alınacağı sertifika kursunun programı düzenlenecektir. Programa katılacak kursiyerlerin Lisans mezunu olmaları dışında herhangi bir koşul aranmamaktadır.

Başlama Bitiş Tarihi:

3.05.2016 16.06.2016

Günler: Perşembe ve Cuma günleridir. Programın toplam süresi 48 saat olarak düzenlenmiştir.

Ücret : Kişi başına 1000.- TL'dir.

Devamsızlık sınırını aşmamış olmaları kaydıyla, Tüm katılımcılara program sonunda "Katılım Sertifikası" verilecektir.

Son Müracaat: 25 Nisan 2016

Kesin kayıt: ATAUM AB Sürecinde Türk Kamu Yönetimi Kursuna kabul edilen kursiyerlerin Lisans diploma fotokopisi, 2 adet fotoğraf başvuru formunu doldurup 25 Nisan 2016-02.05.2016 tarihleri arasında ATAUM kurslar Koordinatörlüğüne teslim etmeleri gerekmektedir.

ATAUM

Ankara Üniversitesi

Avrupa Toplulukları
Araştırma ve Uygulama Merkezi

Başvuru ve Bilgi İçin

ATAUM Öğrenci İşleri

Dahili: 2614 - 2615

www.ataum.ankara.edu.tr

ataum@education.ankara.edu.tr

+90(312)362 07 62 - 362 07 80 faks: +90(312)320 50 61

Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü - ANKARA

AB Sürecinde Yerel Yönetimler

Türkiye'nin Avrupa Birliği katılım süreci çerçevesinde yerel yönetimlerin rolü ve değişimine ilişkin temel konuların ele alınacağı sertifika programı düzenlenecektir. Programa katılacak kursiyerlerin Lisans mezunu olmaları dışında herhangi bir koşul aranmamaktadır.

Başlama Bitiş Tarihi:

04.05.2016-25.05.2016

Günler: Pazartesi ve Çarşamba günleridir. Programın toplam süresi 18 saat olarak düzenlenmiştir.

Ücret : Kişi başına 475.- TL'dir.

Devamsızlık sınırını aşmamış olmaları kaydıyla, Tüm katılımcılara program sonunda birer "Katılım Sertifikası" verilecektir.

Son Müracaat: 25 Nisan 2016

Kesin kayıt: ATAUM AB Sürecinde yerel Yönetimler kabul edilen kursiyerlerin Lisans diploma fotokopisi, 2 adet fotoğraf ve başvuru formunu doldurup 25 Nisan 2016-02.05.2016 tarihleri arasında ATAUM kurslar Koordinatörlüğüne teslim etmeleri gerekmektedir.

Avrupa
Gündemi...

ATAUM

e-bülten

